

Sygn. akt V K 9/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 maja 2019 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku w V Zamiejscowym Wydziale Karnym z siedzibą w Węgorzewie w składzie:

Przewodniczący – SSR Lidia Merska

Protokolant – st. sek. sąd. Anna Zaborowska – Przesmycka

w obecności Prokuratora -----

po rozpoznaniu w dniach 10 kwietnia 2018r., 11 kwietnia 2018r, 12 kwietnia 2018r, 17 kwietnia 2018r, 24 kwietnia 2018r, 11 maja 2018r, 21 czerwca 2018r, 27 września 2018r., 16 października 2018r., 30 października 2018r, 4 grudnia 2018r, 22 stycznia 2019r, 26 lutego 2019r, 28 marca 2019r, 12 kwietnia 2019r., 26 kwietnia 2019r na rozprawie

sprawy **I. W. (1) z d. J.**

urodzonej (...) w m. W.

córki W. i J. z d. S.

oskarżonej o to, że: w okresie od 01 stycznia 1999 r. do 31 marca 2017 r. w W., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonała przywłaszczenia powierzonych jej pieniędzy z P. K. P. przy Szpitalny Psychiatrycznym Samodzielny Publiczny Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. w kwocie 29.693,87 zł, czym działał na szkodę Członków (...) tj. A. B. (1), A. B. (2), I. C. (1), B. C. (1), J. D., K. G., B. G., E. G., G. G., D. G., I. H., L. D., A. H., L. J., S. J., G. K., M. K., K. K., W. K., A. K. (1), B. L. (1), W. Libera, R. L., B. L. (2), R. Ł., P. M., I. M. (1), K. N., A. O., B. O., L. P., M. P. (1), M. P. (2), B. P., K. P., H. P., J. P. (1), U. P., D. U., A. P. (1), O. R., M. S., D. S., G. S., B. T., A. W., K. W., H. W., Z. W., E. W., M. W., A. Z. (1), B. Z.,

tj. o czyn z art. 284 §2 kk w zw. z art. 12 kk

1. Oskarżoną **I. W. (2)** uniewinnia od popełnienia zarzucanego jej czynu.
2. Kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VK 9/18

UZASADNIENIE

I. W. (2) została oskarżona o to, że w okresie od 01 stycznia 1999 r. do 31 marca 2017 r. w W., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonała przywłaszczenia powierzonych jej pieniędzy z P.K. P. przy Szpitalny Psychiatrycznym Samodzielny Publiczny Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. w kwocie 29.693,87 zł, czym działał na szkodę Członków (...) tj. A. B. (1), A. B. (2), I. C. (1), B. C. (1), J. D., K. G., B. G., E. G., G. G., D. G., I. H., L. D., A. H., L. J., S. J., G. K., M. K., K. K., W. K., A. K. (1), B. L. (1), R. L., B. L. (2), R. Ł., P. M., I. M. (1), K. N., A. O., B. O. L. P., M. P. (1), M. P. (2), B. P., K. P., H. P., J. P. (2), U. P., D. U., A. P. (1), O. R., M. S., D. S., G. S., B. T., A. W., K. W., H. W., Z. W., E. W., M. W., A. Z. (1), B. Z., to jest o popełnienie czynu kwalifikowanego z art. 284 §2 kk w zw. z art. 12 kk.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Szczegółowe zasady organizowania i działania w zakładach pracy pracowniczych kas zapomogowo – pożyczkowych (...) reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992r (Dz. U. nr 100, poz. 502). Z treści tych przepisów wynika, że zakład pracy świadczy pomoc PKZP (P. P.) w szczególności w zakresie:

- 1) zapewnienia pomieszczeń biurowych i odpowiednio zabezpieczonego miejsca na przechowywanie pieniędzy,
- 2) transportu pieniędzy z banku,
- 3) prowadzenia księgowości, obsługi kasowej i prawnej,
- 4) dostarczania druków i formularzy,
- 5) dokonania na rzecz PKZP i SKOK potrąceń w listach płac, listach wypłat zasiłków chorobowych i zasiłków wychowawczych, wpisowego, wkładów miesięcznych i rat pożyczek,
- 6) przyjmowania wpłat wnoszonych przez emerytów i rencistów oraz osoby przebywające na urloпах wychowawczych,
- 7) odprowadzania wpłat na rachunek bankowy PKZP lub SKOK,
- 8) informowania przynajmniej raz w roku członków kas o stanie ich wkładów i zadłużeń. Szczegółowe warunki świadczenia pomocy w/w wymienionej określa umowa zawarta między zakładem pracy a PKZP - §4. Nadzór społeczny nad PKZP sprawują związki zawodowe - §5. Kasa powinna mieć statut, a co miesięczne wpłaty członków, wpisowe ustala walne zgromadzenie - §7. Rozporządzenie szczegółowo określa sposób postępowania członków PKZP, obowiązki organów – walnego zgromadzenia członków, zarządu, komisji rewizyjnej, sposobu podejmowania uchwał, kadencyjność zarządu i komisji rewizyjnej.

W zakładzie pracy – Szpitalu Psychiatrycznym Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. od początku istnienia kasy zapomogowo – pożyczkowej żadne z w/w przepisów nie było respektowane. Kasa działała od około 1978r bez statutu, regulaminu, umowy z zakładem pracy, bez nadzoru księgowego, bez organów, nigdy nie odbyło się walne zgromadzenie członków, żaden z członków na koniec roku nie otrzymał informacji o stanie swoich wkładów i zadłużeń (zeznania świadka B. P. k. 610v oraz pozostałych pokrzywdzonych).

Od początku istnienia kasy zajmowali się nią pracownicy wskazani przez dyrektora – najpierw A. P. (2), później H. B. i na koniec I. W. (2). Oskarżona I. W. (2) zaczęła pracę w szpitalu w 1981r.

Z zeznań wszystkich pokrzywdzonych – członków KPZP – wynika, iż o działaniu tejże dowiadywali się od innych pracowników, składali deklaracje członkowskie również ustnie oskarżonej, uiszczali comiesięczne składki – wkłady i składali wnioski o przyznanie pożyczek do oskarżonej. Pieniądze z tytułu pożyczki były wypłacane przez oskarżoną. Tylko, że zgody na potrącenia z wynagrodzenia wpisowego i składek członkowski przekazywali w księgowości, tam gdzie były naliczane płace.

Dopiero w związku ze zmianą na stanowisku dyrektora Szpitala (...) – na tym stanowisku T. C. z dniem 01.04.2016r zastąpiła A. S. – na jej polecenie sporządzono wykazy członków kasy. Oddzielnie sporządziła je R. Ł. i I. W. (2). Wykazy te zawierały różną liczbę członków kasy, dyrektor poleciła sporządzić kompletny wykaz członków, sprawozdanie roczne finansowe z rozliczenia rocznego kasy wraz z informacją o ilości wkładów poszczególnych członków i ich zobowiązań w terminie do dnia 31.03.2017r. Polecenie to nie zostało wykonane, dopiero w ciągu kolejnych dni I. W. (2) dostarczyła dokumenty, które znajdują się na k. 2, 3, 4 – 5, 6. Dnia 25.04.2017r na posiedzeniu członków PKZP wybrano zarząd, komisję rewizyjną. I. W. (2) przedstawiła cząstkowe sprawozdanie za lata 2014 – 2016 tłumacząc to brakiem prowadzonej księgowości. W trakcie tego zebrania – osoba odpowiedzialna za dotychczas prowadzenie księgowości PKZP – R. Ł. – nie zabrała głosu w przedmiocie przedstawienia sprawozdania finansowego. Po przedstawieniu dokumentów głównemu księgowemu szpitala – W. J. – okazało się, że prowadzone rozliczenie kasy było bardzo uproszczone, które nie pozwalało na zweryfikowanie prawidłowości rozliczeń – nie zawierało

kompletnego wykazu członków ani stanu wkładów i zobowiązań tych członków. I. W. (2) na podstawie dokumentów, które prowadziła R. Ł. próbowała sporządzić sprawozdanie zgodnie z poleceniem A. S.. Po zapoznaniu się z dokumentacją R. Ł. stwierdziła, że nie jest w stanie rozliczyć kasy ponieważ nie była rozliczana w księgach, na których ona pracowała. Nie były dokonywane księgowania wpłat i rozchodów. Ponadto sporządziła też listę błędnie księgowanych wkładów na podstawie kopii raportów kasowych i dokumentów kasa przyjmie, kasa wypłaci.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań świadków – pokrzywdzonych – I. H. k. 602v, L. J. k. 602v – 603, A. H. k. 603, S. J. k. 603 – 603v, K. K. k. 603v – 604, W. K. k. 604, B. L. (1) k. 604, W. S. k. 604v, B. L. (2) k. 604v – 605, K. N. k. 605 – 605v, I. M. (1) k. 605v, P. M. k. 605v, A. K. (2) k. 606, M. P. (2) k. 609v, A. O. k. 609v, B. O. k. 610, L. P. k. 610, M. P. (1) k. 610 – 610v, B. P. k. 610v, K. P. k. 610v, D. U. k. 611, M. S. k. 611 – 611v, H. P. k. 611v, A. P. (1) k. 611v – 612, U. P. k. 612 – 612v, J. P. (1) k. 612v, O. R. k. 612v, B. T. k. 613, D. S. k. 613, A. W. k. 613 – 613v, G. S. k. 613v, K. W. k. 613v, A. Z. (1) k. 620 – 620v, H. W. k. 620v, Z. W. k. 620v, E. W. k. 620v – 621, M. W. k. 621, B. Z. k. 621 – 621v, R. L. k. 621v, R. Ł. k. 634v – 635v, 741v – 742, B. K. k. 635v, A. B. (1) k. 636 – 636v, A. B. (2) k. 636v, I. C. (2) k. 636v, J. D. k. 636v – 637, B. C. (1) k. 637, K. G. k. 637v – 638, B. G. k. 638, E. G. k. 638, D. G. k. 638, G. G. k. 638, M. K. k. 638v, L. D. k. 690v, G. K. k. 741 – 741v, K. P. k. 790 – 790v, zeznań świadków: A. S. k. 621v – 623, W. J. k. 635v – 636, I. M. (2) k. 690v – 691, D. K. k. 691, C. T. k. 691 – 691v, K. B. k. 691v, T. C. k. 691v – 692, B. E. k. 739, B. C. (2) k. 797 – 797v, biegłego A. Z. (2) k. 692 – 693v, a także wyjaśnień oskarżonej k. 600 – 601, 637v.

Oskarżona I. W. (2) nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i wyjaśniła, że nigdy nie wzięła z kasy żadnych pieniędzy. Dodatkowo podała, że nigdy nie pełniła funkcji Przewodniczącej kasy. Na polecenie nowej dyrektor zakładu pracy - A. S. z końcem 2016r, wspólnie z księgową R. Ł. poszły do banku i tam na starych wzorach podpisu z 1992r, na pieczęcie okazało się, że figurowała jako Przewodnicząca kasy. Wynikała to stąd, że jak we trzy osoby poszły składać wzory podpisu to jedna z tych pań była laborantką, druga praczką, a oskarżona w tym czasie była kasjerką. Wspólnie, we trzy zdecydowały kto ma być przewodniczącą. Tylko, że oskarżona pełniła w kasie rolę skarbnika, kasjera. Dysponowała blankietami czekowymi, wypłacała członkom kasy pożyczki - gotówkę. Księgowością kasy zajmowała się R. Ł.. Do jej zadań należało – wypłacenie pracownikom przyznanych pożyczek na podstawie dokumentów, które otrzymywała od księgowej – R. Ł.. Robiła też listę potrąceń dla poszczególnych pracowników – wkładów, spłaty pożyczek i oddawała to do księgowości. Pracownik, który chciał przystąpić do KPZP składał podanie do oskarżonej, które było przekazywane R. Ł.. Nikt nie kontrolował obiegu dokumentów, nie weryfikował danych księgowych na koniec roku, nikt tego nie rozliczał na bieżąco, nie było bilansów finansowych. Ze strony zakładu pracy pomoc w funkcjonowaniu kasy ograniczała się do zabezpieczenia przewozu pieniędzy z banku, zakup druków dotyczących wypłaty pożyczek i zakup kasetki do przechowywania gotówki. W działalności kasy zdarzały się takie sytuacje, że pracownicy po zwolnieniu z pracy nie uiszczali swoich zaległości, księgowane były pożyczki w mniejszej kwocie niż przyznane. Pracownik po zakończeniu świadczenia pracy nie miał obowiązku rozliczenia się z kasą zapomogowo – pożyczkową. Oskarżona przejmując obowiązki skarbnika w PKZP nie otrzymała żadnych dokumentów, bilansu, protokołu rozliczenia stanu kasy. Jedynie został sporządzony raport kasowy – dotyczący tego, czy stan gotówki w kasie zgadza się z tym w kasetce.

Sąd ocenił wyjaśnienia oskarżonej jako wiarygodne, ponieważ potwierdzają ją zeznania świadków – pokrzywdzonych w tej sprawie. W istocie stan faktyczny jest bezsporny co do sposobu funkcjonowania pracowniczej kasy zapomogowo – pożyczkowej.

Z zeznań świadka B. L. (2) – specjalisty ds. kadrowych i socjalnych - wynika, że obsługą finansową kasy zajmowała się księgowa – R. Ł.. Do jej obowiązków należało: potrącenia należności z wynagrodzeń pracowników, informowanie członków kasy o wysokości wkładów, z tego tytułu miała dodatek do wynagrodzenia. H. P. zajmowała się podpisywaniem czeków do banku, zaś wypełniała je oskarżona. Oskarżona ustalała w księgowości czy dany pracownik spłacił pożyczkę i w jakiej wysokości można udzielić mu kolejnej. Sporządzała listę osób, którym wypłacono pożyczki i przekazywała ją do księgowości. Również R. Ł. zajmowała się rozliczeniem wkładów pracownika i informowała w jakiej wysokości należy je wypłacić po zakończeniu zatrudnienia. Zauważyć należy, iż świadek zajmowała się sprawami kadrowymi w szpitalu przez ponad 20 lat, więc niewątpliwie jej zeznania należy ocenić jako wiarygodne.

Świadek R. Ł. podała, że do jej zadań należało wpisywanie do kartotek członków wysokości uiszczanych przez nich wkładów i ich sumowanie, na podstawie raportów kasjerki – wysokość pożyczki członka kasy, do tego był dołączony wyciąg z banku. Początkowo robiła to systematycznie, a później coraz rzadziej, w zależności od tego kiedy dostawała raporty, nawet co 2 – 3 miesiące. R. Ł. nie ma wykształcenia z zakresu księgowości. Twierdziła, że na tablicy ogłoszeń raz w roku umieszczała informację o wysokości wkładów i pożyczek każdego z członków kasy, tylko że tej dokumentacji nie ma, ani nikt z pokrzywdzonych nie potwierdza by taką informację na tablicy ogłoszeń widział. Dodatkowo z zeznań świadka wynika, iż dokumentacja, która miała być przygotowana na polecenie dyrektora A. S. obejmowała dane z 20 lat. Potwierdziła, że przejmując dokumentację od poprzedniczki – pani L. – nie było żadnego formalnego przekazania, żadnego rozliczenia. Dodatkowo podała, że zdarzyła się sytuacja że oskarżona wzięła na jej nazwisko pożyczkę, tylko że na tę okoliczność nie ma żadnych dowodów. Zdaniem Sądu oceniając wiarygodność zeznań świadka należy mieć na uwadze, że zależało jej na umniejszeniu swojej roli w prowadzeniu dokumentacji księgowej, a tym samym na uniknięciu ewentualnej odpowiedzialności karnej. Niewątpliwie cała dokumentacja kasy zapomogowo – pożyczkowej w Szpitalu (...) w W. była prowadzona przez przypadkowe osoby, takie które nie miały żadnego przygotowania zawodowego i robiły tak jak ktoś im wcześniej pokazał. Ani razy przez 20 lat nie był zrobiony bilans roczny, nie policzono wkładów ani wydatków, wszystkie czynności były wykonywane chaotycznie i nikt tego nie kontrolował. Dopiero kiedy zmienił się dyrektor szpitala – (...) – poleciła uporządkować dokumentację. Tylko, że te dokumenty były od początku prowadzone nierzetelnie, z błędami również rachunkowymi (zeznania C. T. k. 691, K. P. k. 790 – 790v, B. C. (2) k. 797-797v). Zatem to, że są tam błędy nie może stanowić o odpowiedzialności karnej oskarżonej. Przecież opinia biegłego A. Z. (2) oparta jest na nierzetelnych danych, co potwierdziła świadek M. C.. Świadek prowadziła wcześniej KPZP w spółdzielni. Każdy z członków miał oddzielną kartotekę, były tam kwoty wpisowego. Co miesiąc były potrącane wkłady i spłata pożyczek. Dodatkowo każdy z odchodzących pracowników miał obowiązek rozliczyć się z kasą, było to ujęte w karcie obieguj.

Również z zeznań głównego księgowego Szpitala – (...), który pracuje tam od 01.02.2017r, wynika że należało oddelegować jedną osobę do prowadzenia kasy. Ta osoba powinna prowadzić stosowną księgę przychodów i rozchodów z ewidencją członków, kosztów prowizji, kosztów biurowych. Celowym jest na corocznym zebraniu ustalenie zasad działania kasy uchwałą. Tylko, że przedmiotowa kasa działała bez statutu, bez zebrań członków i bez jakichkolwiek uchwał. Biegły przyznał, że nie dysponował całością dokumentacji, a na podstawie tego co wyliczył, to niedobór był na kwotę 29.639,87zł. Sama kwota niedoboru nie stanowi o odpowiedzialności karnej z art. 284kk w zw. z art. 12kk. Biegły przyznał, że nie było prowadzonej żadnej księgowości, było mnóstwo złych księgowości operacji, choć w jego ocenie nie mają duże wpływu na niedobór. Biegły stwierdził, że oskarżona prowadziła kasę, była kasjerką i dlatego odpowiada za niedobór. Zdaniem Sądu takie uproszczenie jest nieracjonalne w sytuacji, gdy nikt nigdy nie kontrolował stanu rzeczywistego kasy, a jedynie niekompletne, błędne dokumenty księgowe.

Przestępstwo określone w art. 284§2 kk jest przestępstwem indywidualnym, które może popełnić jedynie sprawca mający określone kwalifikacje, a mianowicie osoba, której powierzono cudzą rzecz ruchomą. Przestępstwo określone w art. 284§2 kk ma charakter materialny. Do jego znamion należy skutek w postaci utraty przez właściciela (posiadacza) rzeczy ruchomej powierzonej sprawcy. Skutek stanowiący znamię sprzeniewierzenia powstaje w chwili rozporządzenia rzeczą przez sprawcę z wyłączeniem osoby uprawnionej, a więc gdy wola rozporządzenia rzeczą zostaje uzewnętrzniona poprzez zachowanie sprawcy. Skutek polegający na przywłaszczeniu rzeczy powierzonej powstaje w chwili rozporządzenia tą rzeczą jak własną przez sprawcę, nie zaś dopiero w momencie wystąpienia osoby powierzającej o zwrot powierzonej rzeczy. Powierzenie rzeczy ruchomej polega na przekazaniu władztwa nad rzeczą sprawcy, z zastrzeżeniem jej zwrotu właścicielowi (posiadaczowi) lub osobie posiadającej inne prawo do rzeczy. Powierzenie oznacza więc przeniesienie władztwa nad rzeczą z uprawnionego na sprawcę bez prawa rozporządzania nią jak swoją własnością, z jednoczesnym konkretnym oznaczeniem sposobu jego wykonywania przez osobę, której rzecz jest powierzana (por. J. Makarewicz, Kodeks karny z komentarzem, s. 456; O. Górniok (w:) System prawa karnego..., s. 413; W. Świda (w:) I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter, Kodeks karny..., s. 617).

Bezprawne rozporządzenie cudzą rzeczą stanowi przywłaszczenie karalne na podstawie art. 284 k.k. tylko wówczas, gdy wskazuje na zamiar pozbawienia osoby uprawnionej własności tej rzeczy, bez żadnego tytułu i ekwiwalentu, w

szczególności na zamiar uczynienia z niej swojej własności. Ten zamiar może urzeczywistniać się bądź w bezprawnym zatrzymaniu cudzej rzeczy na własność, np. przez odmowę zwrotu, zaprzeczenie otrzymania, zapewnienie o zwrocie, ukrywanie itp., bądź przekazanie tej rzeczy na własność osobie trzeciej (sprzedaż, zamiana, darowizna), bądź też na bezprawnym jej zużyciu, przerobieniu – wyrok SN z dnia 14.11.2014r sygn. akt IV KK 101/14; LEX 1567487.

W przedmiotowej sprawie nie ma bezpośrednich, jednoznacznych i pewnych dowodów wskazujących na sprawstwo oskarżonej. Podstawą skazania mogą być jedynie wiarygodne i rzetelne dowody, nie budzące wątpliwości.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na treści art. 632 pkt 2 kpk.